

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۸ خرداد ماه ۱۳۲۳ *

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تقدیم بودجه سال ۱۳۲۳ کل کشور
- ۳ - بیانات آقای وزیر کشور راجع به مسافرت لندن در جواب
- سؤال : مند نفر از آقایان نمایندگان
- ۴ - سؤال آقای دکتر کشاورز از آقای وزیر دارائی
- ۵ - موقع ودستور جلسه آتیه - ختم جلسه

مجلس یکساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای آقا سید محمد صادق طباطبائی تشکیل گردید

صورت مجلس روز پنجشنبه ۲۵ خرداد ماه را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند ***

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - از آقایان استدعا دارم که در موقعی که زنگ زده میشود اگر شعبه یا کمیسیون یا فراکسیون هست تعطیل بکنند و بموقع در جلسه حاضر بشوند. در صورت مجلس نظری نیست ؟

اردلان - بنده عرضی دارم (رئیس - بفرمائید) در صورت مجلس نوشته شده است که آقای وزیر کشور گفته اند که راجع به قضیه اورامان و مریران کمیسیونی با حضور بنده تشکیل شده است اینطور نبود چنین کمیسیونی هنوز تشکیل

نشده است در آتیه تشکیل خواهد شد و بنده انتظار دارم که تشکیل بشود و یکی هم راجع به پنبه است که خواستم عرض کنم که برای این موضوع کمیسیون قوانین دارائی بیشتر صلاحیت دارد تا کمیسیون مبتکرات حالا این را البته هیئت رئیسه بهتر تشخیص خواهد داد.

رئیس - ملاحظه میشود و اصلاح میشود اعتراض دیگری در صورت مجلس نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد.

[۲ - تقدیم بودجه سال ۱۳۲۳ کل کشور]

وزیر دارائی - در اینموقع بنده اجازه میخواهم از مقام

* عین مذاکرات مشروح سی و نهمین جلسه از چهاردهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس :

** اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : شجاع - قبادیان
غائبین بی اجازه - آقایان : خلیل دشتی - فرمانفرمائیان - ذوالفقاری - جلیلی - دکتر اعتبار - گیوه کفائی - آصفه - تیمور زلفی
اکبر - سیف پور - نهرانچی - سید محمد طباطبائی - رضا تجدد
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : خلعت بری - حکمت

ریاست که يك وظیفه قانونی که به عهده وزارت دارائی محول شده بود که تا آخر خرداد بودجه تهیه بکنند بود چه سال ۱۳۲۳ که طرح آن تهیه شده است تقدیم مجلس شورای ملی می کنم ضمناً بعرض میرسانم جمع کل بودجه ۱۳۲۳ از بودجه ۱۳۲۲ در حدود ۲۶۳۹۸۴۵۰۲۷ ریال اضافه بر بودجه سال گذشته در آمد دارد. در آمد عادی سال ۱۳۲۳ (البته این در آمد عادی که بعرض آقایان میرسد در مقابل در آمد بازرگانی است و در آمدی است که صرفاً مربوط به وصول مالیاتهای است از قبیل انحصار دخانیات و انحصار تریاک که سال گذشته برده بودند جز در آمد بازرگانی و امثال ما آوردیم جزء در آمد عادی مربوط بسال ۱۳۲۳) در آمد عادی امسال ۳۹۵۷۶۱۹۶۶۰ ریال و این در آمد البته با منظور کردن همان عایدات دخانیات و عایدات مربوط به تحدید تریاک که با وجود همیکه در بودجه گذشته جزء عایدات بازرگانی بود انتقال دادیم بدر آمد عادی و در آمد عادی سال گذشته ۲۹۴۱۷۹۵۰۹۶ ریال بوده است باین ترتیب اضافه در آمد که مبلغ ۱۰۱۵۸۲۴۵۶۴ ریال است این مقدار اضافه شده است و این اضافه در آمد بیشتر مربوط به مالیات بر درآمد امسال است که پیش بینی میشود برای اینکه در سال گذشته ۲۹۰ میلیون ریال وصول کردیم و امسال در حدود ۸۸۰ میلیون ریال میباشد و سایر درآمدهای دیگر هم از قبیل در آمد دخانیات و مشروبات الکلی هم اضافه دارد که در حدود صد میلیون اضافه بیشترش مربوط بمالیات بر درآمد قانون جدید است. در آمد های بازرگانی ۱۳۲۳ - ۶۳۶۷۱۸۲۴۵۰ ریال و در آمد بازرگانی ۱۳۲۲ - ۷۴۳۱۶۱۸۷ ریال است بنا بر این اضافه در آمدی که در قسمت بازرگانی پیش بینی میشود ۱۳۲۳ - ۱۰۱۵۸۲۴۵۶۴ ریال است. البته این عوایدی که از بازرگانی پیش بینی میشود مربوط باین خواهد بود که امسال کارخانه های ما بابت جدیدت بیشتری کار بکنند و کثرتی که بما تخصیص داده شده است از تمام آن استفاده بکنیم و بتوانیم جنسهائی که متعلق به ما تخصیص داده اند وارد کنیم و اولین بابت پیش بینی این اضافه عایدات را داشته باشیم. باین ترتیب تصور میرود

که با يك حسن اذازه ای که قابل توجه نمایندگان محترم است وزارت دارائی بتواند امسال این اضافه در آمدی که پیش بینی شده است وصول بکند و مخارجی هم که در مقابل آن پیش بینی شده است بپردازد. از این اضافه عایدی خواستم بعرض آقایان برسانم که البته به بودجه های وزارتخانه ها يك مقداری اضافه شده است. به بودجه های ادارات و کارخانجات آن هم نظر باینکه محصولی که ما تقاضا کرده ایم آن محصول زیادتیر خواهد بود مجبوراً بایستی يك مقداری اضافه پول بدهیم که میخواهیم يك محصول زیادتیری هم بگیریم و همچنین در همین قانون بودجه پیش بینی شده است که اگر محصول امسال زیادتیر از مقدار معمول باشد مجلس شورای ملی بما اجازه بدهد که ما از محل های دیگر اضافه خرج آنها را بدهیم مثلاً فرض کنیم امسال بازای ۱۵۰ هزار تن چغندر که حاصل آنجا بوده است و به کارخانجات داده اند و قیمت آن را باید تأدیه کنیم امسال ۵۰ هزار تن دیگر اضافه داشته باشیم که خریداری بکنیم باید پول آن را بپردازیم تا محصول قندمان هم اضافه بشود و همچنین محصول کارخانجات خودمان از قبیل کارخانه شاهی و غیره که اگر يك محصول بیشتری بگیریم البته باید بیشتر هم اجرت بدهیم یعنی بهمان نسبت که عایدی مان زیادتیر میشود. نسبت به بودجه های عادی کشور بنده میتوانم به عرض آقایان برسانم که بهیچیک از وزارتخانه ها باستثنای اینهایی که بعرض میرسانم اضافاتی داده نشده است یکی اضافاتی است که بر اثر قانون استخدام راجع به ترفیعات و اضافات مستخدمین وزارتخانه ها و ادارات است که ملزم بودیم که در موقع مقرر قانونی به مستخدمین بدهیم و البته در بودجه پیش بینی شده است و يك قسمت هم تفاوت خرج هائی است که پیدا شده برای وزارتخانه ها از قبیل خریدن لوازم - ذغال سنگ - مخارج حمل و نقل - اضافه خرج مسافرت و غیره که از روی اجبار اضافه شده است ولی بطور کلی بوزارتخانه ها اضافه نداده ایم مگر بوزارتخانه های که بعرض میرسانم. بوزارت دارائی در حدود چهار میلیون ریال

افزافه داده شده است و این چهار میلیارد ریالی از برای این است که وزارت بهداشت بوسیله بدهد در تشکیلات خودش و مخصوصاً آقای وزیر بهداشتی در نظر دارند که يك مرخصخانه های بسیاری که سفارش هم داده اند تهیه بکنند و در اغلب نقاط کشور بوسیله این مرخصخانه های سیار رسیدگی کنند و بتوانند مردم برسند.

دوخت آبادی - آقایان مبلغ خیلی کم است.

وزیر دارائی - البته این مبلغ کم است ولی میخواهم عرض کنم که با آن اصلی که وزارت دارائی و دولت فعلی ایجاد کرده است ما باید با عایدی خودمان زندگی کنیم و نباید قرضه کنیم نه قرضه خارجی و نه قرضه داخلی.

فودلاوند - از بودجه های زیادی وزارتخانه ها کسر بکنید و بودجه بهداشتی اضافه کنید.

وزیر دارائی - البته از بودجه های زیادی وزارتخانه ها باید کم بشود. بودجه های تفصیلی وزارتخانه ها که به کمیسیون داده میشود هر جا که زیادی داشته وزیر مربوطه نتوانست دفاع کند و قانع کند البته آن حذف میشود و این يك چیز واضحی است بوزارت فرهنگ پنجاه میلیون اضافه داده شده است.

فراقی - این مبلغ کم است.

وزیر دارائی - البته این مبلغ کم است ولی خوب بالاخره استطاعت هم باید داشت اگر میفرمائید اینها کم است پس لز رسیدگی بودجه های جزو اکسر نتوانستند صرفه جوئی کنند ممکن است آقایان محلهای درسگری را نشان بدهند یا اجازه بدهند که وام بکنیم تا بتوانیم آن کسب را انجام بدهیم و الا با بودجه های خودمان فعلاً این مبلغ در نظر گرفته شده است دولت عقیده ندارد که اضافه بر عایدات خرجی بکنند.

فراقی - عملیات عمومی اجرا میشود یا خیر؟

وزیر دارائی - بوزارت فرهنگ تراجم تعلیمات اجباری در حدود پانزده میلیون تومان که صد و پنجاه میلیون ریالی باشد تقاضای بودجه کرده بود ولی مستألفان نمی شود به شان بدهیم.

فراقی - شما قول داده بودید.

وزیر دارائی - قول باید باندازه استطاعت اختصاصی باشد اگر من آقایان قول بدهم که بنیادهای علوم و فنون و غیره میفرمائید که تصحیح نیست اگر گفته باشم بتم میروم ولی با اتومبیل البته آن تصحیح است و خواهم رفت امروز ما پول نداریم و وسیله دیگری برای تهیه پول بیشتری نداریم هر چه قرض کنیم به وضعیت کشورمان صدمه زیاد قری خواهد رسید و هزینه ها بالا خواهد رفت و عورم استکفای پیدا خواهد شد باین جهت صلاح نیست که قرض کنیم با تمام جدیدتی که کردیم فقط پنجاه میلیون ریال بوزارت فرهنگ اضافه داده ایم که این را صرفاً يك تأسیسات جدیدی بکنند گویا در حدود ۱۲۰ الی ۱۴۰ بابت مدرسه امسال در نظر دارند افتتاح کنند و امیدواریم که بتواند افتتاح بکنند بوزارت دارائی ۴۳ میلیون ریال اضافه داده شده است آن ۴۲ میلیون ریال شامل سه قسمت است: قسمتی مربوط است به اجرای قانون مالیات بر درآمد پیش بینی میکنیم که اجراء قانون مالیات بر درآمد اضافه بر مخارج خودش در حدود ماهی دو سه میلیون ریال خرج دارد و برای وصول اضافه عایدات که پیش بینی شده است این مقدار هزینه که در حدود يك هفتصدی از صدی چهارم زیاد تر خواهد بود را اگر توافق شویم که يك مالیاتی هائی را با صدی چهارم خرج وصول میکنیم حد اقل میزان پولی را که برای وصول خواهد تا چهارم خرج کنیم تنظیم کرده ایم و این حد اقل خرجی است که در تمام دنیا برای وصول يك مالیاتی در نظر گرفته میشود تصور میکنم که قبل از توجه باشد يك قسمت دیگر مربوط ببنده هزینه های ضروری است و مربوط به حقوق آقایان مستشاران است که مطابق قوانین مربوطه متذکر جاً استخدام میشوند بوزارت راه هم برای ساختن بناهای عمومی و غیره که در حدود ۱۷۶۰۰۰ ریال بودجه تخصیص داده شده است در سنوات گذشته بهیچوجه وجه مطالبه نکرده و محتاطانه پیش از ۵۰ میلیون ریال برای تراجم عمومی بوسیله از صد میلیون ریالی

برای ساختمان بنادر نتوانستیم بوزارت راه تخصیص بدهیم و این هم برای این بوده است که توانائی ما زیاد نبوده است و امیدواریم که در سالهای آتی بتوانیم زیادتر بکنیم یک قسمتی که در بودجه رقم بزرگی را تشکیل میدهد ۶۲ میلیون ریالی است که امسال پیش بینی کرده ایم از برای یک اضافات مهمتری که نسبت بیک مخارج ضروری در کشور پیش می آید از قبیل اضافه قیمت علیق اضافه قیمت طرز نگاهداری مرضی در مرصخانه ها اعم از مرصخانه های ارتش و غیره اضافه قیمت نان که ممکن است تعلق بگیرد بیک قسمت از مؤسسات لشکری و کشوری این قسمت ها بطور اخلاصه بود که بعرض آقایان رسانیدم و امیدوارم که آقایان نمایندگان آن اصلی را که بیش از همه در موقع طرح این لایحه مورد نظر قرار خواهند داد این خواهد بود که متوجه باشند ما این بودجه را روی اصول قرض تنظیم نکرده ایم و امیدوارم که آقایان هم همانطور تصویب بفرمایند دولت هم بتلقین مجلس این نظر را داشته است که نه قرضه داخلی بکنند و نه قرضه خارجی

اردلان - آقای وزیر دارائی صورت ریز این بودجه هم هست ؟

وزیر دارائی - البته صورت ریزش هم هست و می رود به کمیسیون و صورت ریز بودجه را حالا نمیتوانیم بکمیسیون بودجه تقدیم بکنیم برای اینکه اعتباراتی که برای هر وزارتخانه پیش بینی کرده ایم تا زمانیکه آنها تصویب نشود صورت بودجه های تفصیلی را نمیتوانیم حاضر بکنیم ولی بطور کلی اعتبارات جزء تمام اقلام بودجه در این لایحه تهیه شده و تقدیم میشود و استدعا دارم که کمیسیون بودجه زودتر تشکیل بشود تا ما بتوانیم بودجه های جزو را زودتر تقدیم بکنیم و مجبور نشویم که لایحه ای از برای یک دوازدهم یا دو دوازدهم تقدیم بکنیم

۳ - بیانات آقای وزیر کشور راجع به مسافرت به لندن در جواب سؤال خندان

از آقایان نمایندگان

تاریخی است آقای وزیر کشور اظهاراتی داشتند که وزیر کشور به آقایان نمایندگان محترم چندی قبل اظهار تمایل نمودند که بنده مختصری از مأموریت خودم

بلندن حضورشان عرض کنم آقای دکتر شفق و آقای دکتر مصدق هم بخصوص در این موضوع بکسوالی لطف فرموده اند آقای شهاب هم در این باب بکسوالی فرستاده اند بنده خواستم خیلی مختصر بعرض آقایان برسانم که ضمناً جواب آقای شهاب هم گفته باشم دو نکته دولت ایران را در سال گذشته بر آن داشت که یکی از وزراء را بلندن بفرستد نخست آنکه سفیر ایران که ماهو حقه و من جمیع الجهات باوضاع مملکت واقف شود زیرا که انجام این منظور بالخاصه بسبب مشکلات قهری که مولود جنگ است با ارسال مکاتیب و رسائل کما ینبغی مجال حصول نداشت و در ثانی آنکه اگر اولیای دولت انگلستان موافقت نمایند در راه پیروی از سنتی که مخصوصاً در سنوات اخیر در میان ممالک عالم رواج یافته و خاصیت آن این است که امور جاریه و مسائل ذات البین را دول هر چند یکبار بوسیله نمایندگانی علاوه بر سفرای دائم خود با هم در میان میگذارند و برای توضیح کامل قضایا و سعی در حل مشکلات بیبحث و مشاوره میپردازند تجربتی شده باشد و بدیهی است که مخصوصاً در آن موقع آنچه عزم دولت را باین اقدام جزم نمود تلقین و دلالت نمایندگان مجلس شورای ملی و هادیان افکار عامه بود که از چندی قبل ضرورت این عمل را بشرح بسط بیان کرده و اذهان را بدان متوجه ساخته بودند و چون در دستگاه عظیمی که مناسبات همکاری و معاضدت ایران را با متفقین بوجود میآورد خطوط شوسه و خط آهن ایران یکی از چرخهای پر کار و دقیق بشمار میآید و در آن ایام افتخار خدمت وزارت راه با این بنده بود دولت انجام این مأموریت را ببنده تکلیف کرد زیرا که از جمله اموری که جنبه های مختلف آن در مناسبات ایران با متفقین محتاج به تشریح بود امور مربوط بوزارت راه موقع مهمی را حائز شده بود بحکم وظیفه امر دولت را اطاعت کرده بلندن رفتم و با اعتقاد خودم و بعقیده دولت آنچه در حیطة امکان بود برای حسن انجام این مأموریت صرف وقت و بذل جهد نمودم و اکنون اگر آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی مایل باشند که برای ذکر نتیجه ای که بقدر میسر از این

خدمت حاصل شده است برسینل ایجاز کلمه ای چند عرض کنم تمثلاً دارم قبلاً بدو جمله ذیل توجه فرمایند آقای تقی زاده سفیر ایران در لندن در نامه ای خطاب بآقای رئیس الوزراء چنین نگاشته اند : « . . . در باب کلیه مسائل همینقدر باید عرض کنم که آمدن آقای هژیر باینجا بسیار مفید بود چنانکه مقصود اصلی را توضیح کامل مطالب و اوضاع به بنده شمرده بودید ایشان خیلی ذهن مرا روشن کردند و همه چیز را طوری بیان و تشریح نمودند که با صدها مراسلات و تلکرافات عشری از آن ممکن نبود . . . »

مستر ایدن وزیر امور خارجه انگلستان در نامه خود بسفیر ایران در لندن چنین نوشته اند : از اعزام آقای هژیر بلندن برای بحث در امور ذات البین دولت ایران را بر من منت است و روح و دادی که دولت ایران در اقدام باین امر بکار برده موجب کمال قدردانی من میباشد و مرا یقین حاصل است که بآن بحث صریح و روشن در مورد قضایائی که آقای هژیر طرح کرده مزید حسن تفاهم و تحکیم معاضدت دو دولت است و زحمتی که آقای هژیر بخود داده است تا نظریات دولت ایران را تا این درجه مبسوط و کامل تشریح نماید موجب امتنان من است و امیدوارم که دولت ایران نیز این تبادل آرائی را که بعمل آمده است لایق همان شأنی که من بجهت آن قائم بدانم . . .

با این وصف بر خاطر آقایان نمایندگان محترم روشن است که وظیفه اصلی که در این مأموریت بهمده این بنده محول شده بود باینصورت انجام گرفته که سفیر ایران در لندن بتمام جهات امور ایران وقوف کامل یافته اند اما در باب مأموریت تبعی که اقدام بآن از بدو امر موقوف بآن بوده است که اساساً دولت انگلستان بورود در مذاکره موافقت کنند بحسن نیت و یک جهتی و موافقت دولت انگلیس با دولت ایران که موجب کمال امتنان دولت است فکر دولت ایران را در باب شور و مباحثه در امور ذات البین پذیرفت و این حسن استقبال اولیای دولت انگلستان محالی به بنده داد که اصول نظر دولت را که در واقع جوهر افکار مجلس شورای ملی و مردم بود در

باب مناسباتی که بر اساس پیمان سه گانه فیما بین ایران و متحدین وی مستقر شده است مبسوطاً و با ذکر دلائل و ارقام و شواهد و آثار تشریح کنم و کم و کیف بسیاری از اموری را که متعاقب پیمان سه گانه پیش آمده و بجهتی از جهات مربوط و منتسب به پیمان میشود از وجهه های عبیده توضیح دهم و مساعدت مالانهایه دولت ایران را بمتحدین خود که مصداق کامل کمال الجود بذل الموجود است و بالخاصه وضع خطوط شوسه و خط آهن را روشن سازم و عسرتی را که ملت ایران در راه همکاری بامتحدین خویش بخود راه داده و فدیبه خطیری را که باین ترتیب برای حصول کمال مطلوب ملل متحد دنیا بر خود هموار نموده است بیان کنم و انتظاراتی را که با این وصف مملکت ایران از متحدین خود در حین جنگ و بعد از جنگ دارد یاد آوری نمایم شرح این مطالب بطوریکه در وزارت امور خارجه انگلیس تأیید میگردند حقیقت اوضاع ایران را در نظر اولیای امور انگلستان درست روشن نمود و این پیش آمد مخصوصاً از این جهت از لحاظ دولت ایران نافع بنظر رسید که بنا بتصادف در همان اوان نمایندگان بزرگ دول متحد متوالیاً در اقطار جهان جمع شدند و تشکیل کنفرانسهای معتبری چند داده که آخرین آنها کنفرانس تهران بود علی ای حال تبادل آرائی که مستر ایدن وزیر امور خارجه انگلستان در نامه خود بسفیر ایران در لندن بآن اشاره کرده بود و ذکر آن گذشت در باب همین مطالب بود که بنا بموافقت وزارت امور خارجه انگلستان مطرح مذاکره قرار داده بودم و در آن ابواب مفصلاً بیبحث و مشاوره پرداختم در اینجا شاید نماند باشد عرض کنم که در کلیه اقدامات بنده در لندن بدون هیچگونه استثنائی آقای تقی زاده سفیر ایران همیشه حاضر و ناظر بوده اند و هر چه در آنجا شده است بهمراهی و همدستی ما هر دو نفر بوده است که همواره با کمال وحدت نظر عمل کرده ایم و بدیهی است که در هر مورد احاطه بصیرت کامل آقای تقی زاده در امور وفداکاری معظم له در تأمین مصالح مملکت راهنما و هادی بنده در انجام خدمت بوده است

در ضمن آن بحث و مشاوره ای که در امور طرح شده صورت میگیرد و گفت و شنود هائی که در باب شرح و تفصیلات بنده از نظر دولت ایران در باب امور ذات الین بعمل میآید تشبکاتی هم که بر اثر جنگ مخصوصاً در امور اقتصادی بجهت عموم متفقین پیش آمده است یاد آوری میشد و نسبت باین اقداماتی که باید اجرا میشد و یا قبلاً برای تخفیف مشکلات مملکتی مفید بنظر رسیده بود قلمداد میکردند و از جمله آنها افزایش سهمیه بعضی از اقلام و اردات بود مانند چای تا میزان پانزده میلیون گیروانکه و ذکر موافقت دولت هندوستان زاجع باینکه چهار خنس سهمیه قماش را منحصر بحدولت ایران بفرود شد و همان ترتیبات تازه ای که حاضر شده بودند برای بعضی از معاملات خود در داخله ایران بدهند و موافقت با تعیین نماینده دولت ایران در کمیته تدارکات و قراری در عمل بهره برداری از راه آهن که بآن ترتیب سرانجام کار راه آهن زود تر ممکن الحصول میشد و گذشته از اینها آنکه متعاقب مذاکراتی که در همان اثنا در باب کار راه آهن بعمل آمد در ۲۱ آذر ۱۳۲۲ مبلغ بیست و سه میلیون و هفتصد هزار تومان علی الحساب از بابت عواید خالص راه آهن بخزانة ایران پرداخته شد و حال آنکه هر چند تأدیه عواید خالص راه آهن در سال ۱۳۲۱ در طرح قرار داده بود بآن پیش بینی شده بود لیکن چون امضای قطعی قرار داد مزبور معوق مانده بود تأدیه عواید خالص از بدو کار تا آن موقع بلا تکلیف مانده بود قید این مطالب فقط از این لحاظ است که خاطر نمایندگان محترم بنا بمناسبتی نگذرد پیش آمده است از کیفیت این امور آگاه شده باشد لیکن بحاصل این قبیل مذاکرات و تبادل آرائی که فیما بین دول صورت میگردد مخصوصاً در این اوقات که نظایر آن در همه جهان رایج و متداول شده است اساساً همان تأثیر کلی است که قهراً در امر حکام موشته مناسبات در دولت و تقویت مبنای حکمنا تمام طوایف با هم میوسند و بدیهی است که هر چه ممکن باشد هموزن و توالی امور و سعی می کنند در زمینه ای بجهت تحکیم روابط و حسن تعامل مطالب ذات الین بدست میاورند و در این

مورد همین شرح و بسطی که در باب اوضاع بین المللی ایران و مناسبات همکاری اوباش متفقین بوی در حین جنگ فعلی داده شده و دولت انگلستان در آن مسائل با حسن نیت وارد گفتگو و تبادل رأی گردیده است از طرف دولت اقدام بسیار مفیدی بوده است در این مأموریت در تمام مذاکراتی که بارجال معظم دولت و اولیای وزارت امور خارجه انگلستان داشتیم آنچه مشهود شد همه ابراز محبت و کمال مودت و حسن توجه و علاقه به تحکیم مناسبات نسبت بایران بود مستر چرچیل رئیس الوزرای انگلستان روزی که مرا پذیرفتند بیاناتی کردند مشعر بر اینکه کمال اطمینان را دارند که بعد از جنگ باز ایران مقامی را که شایسته تمدن درخشان گذشته و است احراز خواهد نمود و علاوه کردند که در این عقیده هم من شخصاً جازم هستم هم رئیس جمهور دول متحده آمریکای شمالی و هم رئیس الوزرای دولت شوروی که خطر هجوم دشمن بایران بر اثر استقامت بینظیر و رشادت ملت با عزم وی مرتفع گردیده است مستر ایدن وزیر امور خارجه انگلستان تأیید نمودند که دولت انگلستان آرزو مند است که همواره ایران را توانو دارای وحدت کامل و استقلال تام ببیند و مانند خود دولت ایران خواهان امنیت و ثبات و استقرار سیاسی و اقتصادی مملکت ایران است دولت انگلستان آرزو مند است که قوای منظم ایران صاحب چنان نیرو و قدرتی باشد که بجهت امنیت داخلی و تمامیت خاک و استقلال ایران را حفظ کند از این گذشته بسیاری از جزایر و محلات معتبر و مهم انگلستان نیز از قبیل روزنامه تایمز و غیر آن در مدت توقف بنده در لندن با کمال حسن نیت مقالاتی در باب ایران درج گرفتند و اطلاعاتی در شئون مختلف ایران و مخصوصاً در باب خطوط کثوسه و راه آهن از بنده گرفته و منتشر ساختند که برای روشن شدن عامه انگلستان در باب اوضاع ایران و شرح کمتی که مملکت ما در کار جنگ داشته است بسیار مؤثر بود علاوه در مذاکراتی که در لندن بود مأموران بین انگلستان چنانکه در باره عموم میهنستان و واردین بدولت معقول میدانند ترتیبی داده که فرست شد چندانین مرکز از مراکز معتبر و شناختل محل نونقل انگلستان را از انجورین و راه آهن و طیاره از نرویک هم چند کلمه به نظر

کار و ترتیب رفت و آمد آنها آشنا بشوم و کارخانه های عظیم ساختمان و تعمیر آنها را به بینم و همچنین چند ایر مازد و ائر بزرگی را که مرکز فعالیت جنگی دولت انگلستان از دفاع و حمله محسوب میشود بازدید نمایم تا آنجا که از همین چند نمونه ممکن بود به عظمت دستگاہی که در انگلستان شب و روز مشغول اداره کل جنگ است بخوبی پی برد البته مساعدت و کمال محبتی که در تهیه وسایل و شاهده این مراکز مینوی داشتند باعث کمال اطمینان است لیکن بدیهی است که هر کیمک و مساعدتی که در کار این مأموریت از طرف اولیای دولت انگلستان با بنده شده و تسهیل مسافرت بنده بلندن و مراجعت از آنجا با طیاره نیز از آن جمله میباشد همه بلا استثنا از آن جهت بوده است که دولت انگلستان همواره علاقه مند بحفظ و تحکیم مناسبات دوستانه خود با مملکت ایران است و این بنده بسمت عضو دولت ایران از اسفند ۱۳۲۰ بعد مرتباً از افتخار اعتماد اکثریت نمایندگان محترم مجلس شورای ملی بهره مند بوده ام و با این وصف با عرض سپاسگذاری از این حسن توجه و اعتماد نمایندگان محترم اجازه میخواهم که در این موقع از حسن نیتی که اولیای دولت انگلستان در موقع بحث و مشاوره با بنده در لندن در باب مطالب طرح شده از طرف دولت ایران بمنصبه بروز رسانیدند تشکر کنم (صحیح است) در این باب هم اقداماتی بشود که موجب آسایش مردم و مملکت فراجم شود.

بعضی از نمایندگان - ختم جلسه
دکتر کشاورز - بنده مخالفم
رئیس - بفرمائید

دکتر کشاورز - آقای وزیر دارائی برای جواب سئوالی
بنده بخدمت کردم بودم حاضر هستند اکثر آقایان اجازه
بفرمایند فعلاً آن سئوالی که از طرف بنده بسلامت آقایان
شماره است بشوند
رئیس - پنج فقره سئوال هستند که آقایان اجازه
بفرمایند سئوال اول هم بود همان سئوالی را دو دستور قرار
دهیم آقایان موافقت کنید و اگر دستور شویم؟

هاشمی - بنده مخالفم رأی بگیری
رئیس - رأی میگیریم بورد در دستور آقایان موافقت
قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد
اردلان - تقاضا میکنم طرح راجع به غله که جزء
دستور است مطرح بفرمائید
۴ - سوار آقای دکتر کشاورز از آقای وزیر دارائی
رئیس - آقای دکتر کشاورز سئوالی از آقای وزیر
دارائی دارند و برای جواب هم حاضرند بفرمائید
دکتر کشاورز - بنده خیلی متأسف هستم که آقایان
خسته اند و با اینکه سئوال بنده راجع بیک مسئله مهمی بود
ناچار باختصار میکوشم چون وقت گذشته است از آقای
وزیر دارائی بنده سئوالی کرده بودم راجع به کوبین های
تقلبی استعمال و کشیدن تریاک که در این اواخر یعنی
پانزده روز قبل دوره هشتم آن انجام شد به بنده یک توضیحانی
در مجلس شورای ملی بدهند چون الآن وقت نیست بنده
وارد در این قضیه نمیشوم که یکی از خطرهای بزرگی که
نسل ایرانی را تهدید میکند معتاد بودن عده زیادی از ایرانیها
به تریاک و الکل است اگر وقت داشتیم برای آقایان نمایندگان
محترم مجلس شورای ملی بمناسبت اینکه طبیب هشتم (عذر
میخواهم) مثل یک معلم دانشکده طب عرض نمیکردم و
شرح میدادم که تریاک در سلولهای بدن انسان چه خرابیهائی
تولید میکند و این خرابیها چه اثرات شومی دارد این را فعلاً
چند کلمه بگذارم و صحبت نمیکنم چون میدانم و اطمینانی
دارم که آقایانی که اینجا تشریف دارند اطلاع دارند که در
سم تریاک و الکل از خطرناکترین چیزهائی است که برای
خرابی نسل بشر موجود است متأسفانه ملت ایران هم از مللی
است که عده معتادین به این دو سم در شان فراوان است البته
اگر بخواهیم علت اعتیاد باین سم را جستجو کنیم علل مختلف
برای اعتیاد بهتر بآنها میشود مثلاً من شخصاً در بوعلی و لاری یکی
از این علل را خدمت آقایان عرض میکنم که در ایران مخصوصاً
در طبقه روشنفکر شایع شده است و شاید همه هستند هست
یک بنده از افاضل و اشخاص تحصیل کرده و مجلسین و

روشن فکر بمناسبت اینکه افکارشان مطابقت با جریانی که در مملکت وجود داشت نمیکرد و باصلاح از جریان عمل طبقه حاکمه مملکت سر میخوردند و همیشه متأسف و متأثر از جریان مملکت بودند یک عده از این اشخاص برای این که خودشان را تخدیر بکنند و برای این که آن حسن تأثیر و تألم خودشان را آرام بکنند معتاد بالکل و تریاک شدند البته بنده اسم نمیبرم ولی اگر بخواهم اسم ببرم یک عده ای از بزرگان مملکت را که جزء این طبقه هستند میتوانم اسم ببرم البته علت آن برای اوضاع مملکت بوده است. یک عده هم از کارگزاران و زارعین بیسواد بمناسبت دوستی و آمیزش با اشخاص معتاد مبتلا شده اند و یک عده هم از اشخاص بیمار بمناسبت این که موقتاً تسکین دردشان بشود خودشان را بدامان این سم مهلك انداخته اند تمام این معاذیری را که عرض کردم برای فرد فرد مبتلایان شاید قابل قبول باشد و عمل آنها از نظر خودشان شاید قابل اغماض و قابل عفو باشد ولی نکته ای که قابل عفو و اغماض نیست این است که مدیران یک مملکت کمک کنند باشاعه این سموم در بین مردم و این سمومی را که نسل این ملت را مطابق مدار کی که الان عرض میکنم تهدید بنام میکنند شایع بکنند و سعی بکنند که عده مبتلایان روز بروز زیادتر بشود آقایان شاید اطلاع داشته باشند که در ایران یک کمی کمتر از هزار تن تریاک از نظر اعتیاد مصرف میشود (امیر تیمور - در کجا؟) در ایران (امیر تیمور - هزار تن؟) بله به بخشید هزار کیلو. اجازه بفرمائید بنده عده معتادین را که عرض میکنم تصدیق خواهید فرمود که عده خیلی زیادی است. مطابق تحقیقی که شده است یک میلیون و سیصد هزار نفر در ایران مبتلای به تریاک هستند (بعضی از نمایندگان - بیشتر) در بعضی از ولایات اشخاص بالغ در حدود هشتاد درصد عادت به کشیدن تریاک یا خوردن تریاک دارند و حتی بچه های کوچک را هم در بعضی از ولایات برای این که مادر بتواند بکارهای خودش برسد و محلی هم که بچه خودش را بسپارد ندارد بخوردن تریاک کمی برای اینکه همیشه بچه خواب با شادمانی میدهد اگر حساب کنیم که عده

آتیه روز پنجشنبه (بعضی از نمایندگان - سه شنبه) چون آقایان اعضای کمیسیون بودجه تقاضا کرده اند که چون روز سه شنبه جلسه کمیسیون بودجه است جلسه پنجشنبه باشد...

مهندس فریور - مانعی ندارد ممکن است جلسه

کمیسیون را دو شنبه یا چهار شنبه معین کنند الان خیلی در مجلس کار داریم.

رئیس - فعلاً جلسه آتیه برای پنجشنبه معین میشود ممکن است آقایان در خارج بین خودشان حل کنند.

(مجلس پنجشنبه دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد صادق طباطبائی

فعال مملکت پس از کسر بچه ها و وزن ها و پیر ها در حدود سه میلیون و نیم هستند و اگر قبول کنیم که در حدود یک میلیون و سیصد هزار نفر در این مملکت از فعالینش مبتلا هستند یک کمی کمتر از نصف آن عده ای که باید برای مملکت تولید ثروت بکنند آنها الان مبتلا به تریاک هستند و آن روزی که دولت لایحه برای جلوگیری از کشت تریاک بیاورد روزی است که کمک به ثروت مملکت و با منافعی که از کار این اشخاص میبرد عایدی زیادی بدولت خواهد رسید. اولاً بنده پیش بینی در آمد هزینة سال ۱۳۲۲ را دیدم پیش بینی در آمد از مؤسسه کل تریاک ۲۸۶ میلیون ریال و پیش بینی هزینة ۲۱۱ میلیون ریال و خورده است و بطوری که ملاحظه میفرمائید عایدی که از این راه بدولت میرسد یک عایدی بسیار بزرگ نیست ولو فرض قبول کنیم که این عایدی خیلی هم زیاد است یک ملتی نباید برای اینکه ظاهراً عایدی زیاد داشته باشد افراد مملکت خودشان را بمرک حتمی تدریجی و عدم فعالیت محکوم کند برای اینکه یک عایدی بدست بیاورد این کار عقلایی نیست. بنده خیلی تشکر میکنم از آقای مهندس فریور که یک نکته ای را تذکر کتبی میدهند که عده معتادین را اینطور که بنده یادداشت کرده ام اگر بهر نفری نیم مثقال بطور متوسط در روز اختصاص داده شود حساب کرده اند که میزان مصرف سالیانه همان هزار تن میشود اگر این مطلب را در نظر بگیرند آقایان نمایندگان باید یک فکری برای این کار بفرمایند و اقدام بفرمایند که راجع به منع کشت تریاک یک پروژه صحیحی نه مجلس بیاورند

بعضی از نمایندگان - عده برای مذاکره کافی نیست.

رئیس - اگر اجازه بفرمائید چون عده کافی نیست بجلسه

بعد موکول کنیم (صحیح است)

دولت آبادی - چون اکثریت نیست بنده هم پیشنهاد

ختم جلسه میکنم.

دکتر کشاورز - پس اجازه و نوبت بنده برای جلسه

بعد محفوظ باشد که سئوالم را بکنم.

۵ - موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه |

رئیس - اگر میفرمائید جلسه را ختم میکنم جلسه